

k. 147. — 4) = विभूति ÇANDAR. im ÇKDr.

रुय m. N. pr. eines Mannes MĀRK. P. 76, 24.

1. रुद्र, रौदिति (अश्रुविमोचने) DĀTUP. 24, 59. P. 7, 2, 76. VOP. 9, 26. ved. auch रुदति; रोदिष्यति und रोत्स्यति (ÇAT. Br.); श्रोदीत् und श्रोदत् P. 7, 3, 98. fg. VOP. 8, 34, 9, 27. 1) jammern, heulen, weinen: त्रैतायुदो जल-तथापैथयो रुद्र इन्द्र पुरे RV. 1, 33, 7. रुद्रपुः पुरुषे कृते AV. 11, 9, 14. 14, 2, 60. TS. 1, 3, 4, 1. TBa. 2, 2, 9, 1. ÇAT. Br. 9, 1, 4, 6. SHAPV. Br. 5, 7, 10. ÅCV. GRHJ. 1, 6, 8. GORR. 3, 3, 22. रोदिमि u. s. w. MBH. 3, 331. 2375. R. 5, 34, 21. R. 6, 26. VIKR. 83, 12. Spr. 28. KATHĀS. 11, 63. BHĀG. P. 1, 7, 47. MĀRK. P. 32, 4. PĀNĀT. 51, 11. 98, 15. HIT. 99, 4. VET. in LA. (III) 23, 20. रुद्रस्यश्रुमुखा गावः, देवतानि रुदन्तीव BHĀG. P. 1, 14, 19. खिलिका विरुतेर्दिपे रुद-न्तीव R. 2, 96, 11. Spr. 573. रुदिमः HARIV. 10282. रुदन्तं प्ररुदति Spr. 5396. R. 1, 46, 20. 2, 64, 59. 5, 60, 17. RAGH. 8, 84. वारुदतः BHĀG. P. 1, 14, 13. रुदती ÅCV. GRHJ. 1, 8, 4. M. 3, 33. MBH. 3, 2107. 2374. 2376. 2424. 2687. 5, 5986. 6000. 7025. R. 1, 54, 2. 7 (mit der ed. Bomb. रुदती zu lesen). 4, 18, 4. 10, 6. MEGH. 110. ÇĀK. 9, 34. KATHĀS. 13, 130. 23, 141. 29, 90. 31, 8. VET. in LA. (III) 17, 19. 24, 20. रुदती MBH. 3, 2086. R. 2, 40, 29. 3, 34, 42. 5, 26, 42. ÇĀK. 54, 15 (1). KATHĀS. 23, 139. HIT. 99, 3 (रु-दती ed. JOHNS. 2090). रोदती HARIV. 11033. रुदिहि P. 6, 4, 101. Sch. KATHĀS. 11, 59. मा पिता रुद्र (क्रन्द MBH. 1, 6201 ed. Calc., aber रुद्र ed. Bomb.) BRĀHMAN. 3, 22. अरुदत् RAGH. 13, 59. धाराश्रुणा KATHĀS. 30, 27. मा रुद्रः R. 1, 46, 20. मा रोदीः MBH. 3, 593. R. GORR. 1, 47, 20 (रोधीः gedr.). MĀRK. P. 32, 5. BHĀG. P. 1, 7, 47. श्रोदीत् BHATT. 13, 71. 17, 48. श्रोदत् ebend. श्रोदिषीत् BHĀG. P. 10, 62, 35. श्रोद MBH. 3, 2352. 2685. R. 1, 2, 14. MĀRK. P. 32, 5. PĀNĀT. 50, 10. रुद्रुः MBH. 2, 2616. R. 2, 41, 7. 57, 31, 81. 8. रोदिष्यामि Spr. 28. रुदिवा P. 1, 2, 8. VOP. 19, 16. 26, 207. MBH. 3, 2750. R. 2, 72, 26. ÇĀK. 33, 22. BHATT. 3, 50. रोदिवा MBH. 13, 5410. रो-दितुम् ÇĀK. 126, v. l. KATHĀS. 11, 63. 13, 127. 129. VET. in LA. (III) 14, 8. 24, 18. med.: रुदते MBH. 13, 748. HARIV. 11072 (S. 792). रुदामहे 4817. रुदत Spr. 5492. देवी रोदताम् MBH. 5, 7095. रोदमान N. (BRUCE) 11, 4. रुदमान MĀRK. P. 25, 10. रुदरे R. 2, 32, 19. pass. impers.: किमेवं रुदते भवता PĀNĀT. 98, 13. रुद्यमाने wenn geweint wird M. 4, 108. रुद्यमान MĀRK. 51, 80 fehlerhaft für रुदमान. रुदित n. das Jammern, Heulen, Weinen AK. 1, 1, 7, 33. 3, 4, 46, 93. H. 1402. HALĀJ. 3, 17. HARIV. 4817. किं ते विलपितेनैव कृपां रुदितेन च R. 2, 44, 2. 103, 35 (विलापरुदिते od. Bomb.). R. GORR. 2, 66, 14. ऽशब्द 4, 20, 21. SUÇR. 1, 108, 17. RAGH. 14, 69. fg. MEGH. 82. Spr. 3991. VARĀH. BRH. S. 46, 25. 49. 51, 29. 68, 73. 86, 21. 97, 6. बालानां रुदितं वलम् BRAHMAIV. P. im ÇKDr. (u. वल). KATHĀS. 47, 47. DAÇAK. in BENF. Chr. 184, 10. pl. R. 5, 26, 39. Spr. 186. SĀU. D. 103. अरण्यं n. sg. und pl. ein Weinen in den Wald hinein so v. a. — vor tauben Ohren Spr. 2770. 98. — 2) bejammern, beweinen: मा वीरुदो रुद्रन् AV. 8, 1, 19. ज्ञीवं रुदति RV. 10, 40, 10. ÇAT. Br. 12, 4, 1, 4. 2, 8. 5, 4, 17. 14, 4, 3, 19. यथेयं स्त्री पौत्रमघं न रोदात् PĀR. GRHJ. 1, 5. Einschiesel nach ÅCV. GRHJ. 1, 13. माहं पुत्र्यमघं रुद्रम् KAUSH. UP. 2, 8; vgl. n. पुत्रोदं रोदिति, मा पुत्रोदं रुद्रम् KHĀND. UP. 3, 15, 2. तं रुदति MBH. 5, 1547. मा मृतं रुदती भव R. 2, 74, 2. 6, 82, 11. BHATT. 5, 5. रुदित von Thränen benetzt MBH. 13, 1577; vgl. u. श्रव.

— caus. रोदिषति jammern —, heulen —, weinen machen: पृथाम् RV.

VI. Theil.

10, 67, 6. अन्नभीत्यरोदयन्मुषायन् 90, 5. ÇAT. Br. 11, 6, 2, 7. 14, 6, 9, 5. KHĀND. UP. 3, 16, 3. MBH. 13, 748. KUMĀRAS. 5, 56. UTTARAR. 66, 3 (83, 3).

— desid. रुद्रिषति P. 1, 2, 8. VOP. 19, 16. — Vgl. रुद्रिषु.

— intens. heftig jammern u. s. w.: रोद्रुद्याम् MBH. 1, 6182 (nach der Lesart der ed. Bomb.). रोद्रुद्यमान BRĀHMAN. 1, 4 (रोद्रुद्यमाण MBH. 1, 6112). BHATT. 3, 29. रोद्रुदती MBH. 3, 11092 (S. 572). HARIV. 4818. — Vgl. रोद्रा.

— श्रुनु 1) hinterdrein weinen NALOD. 3, 32. — 2) weinen um, über: mit acc. ad ÇĀK. 133. — 3) Jmd (acc.) nachjammern, in Jmds Jammern einstimmen: अलिपङ्क्तिः — विरुते: करुणस्वनैरियं गुरुशोकामनुरोदती-व(!) माम् KUMĀRAS. 4, 15. — flere R. 2, 53, 21 ed. Seramp. nach WESTERGAARD und BOPP.

— अग्नि jammern einen Laut ausstossen: भृङ्गराजाभिरुदिताः — म-धुरस्वराः R. 3, 79, 13. — Vgl. अग्निरोद्र.

— श्रव Thränen fallen lassen auf: श्रवरुदितं worauf Thränen gefallen sind MBH. 13, 4367.

— उपा bejammern, beweinen; mit acc. BHATT. 2, 4.

— प्र zu jammern —, zu heulen —, zu weinen anfangen; laut jam- mern, heulen ÇĀNKH. GRHJ. 1, 13, 2. श्रानः प्ररुदत् इव VARĀH. BRH. S. 46. 68. प्ररुदतम् R. GORR. 1, 47, 20. रुदतमन्यः प्ररुदतुपिति 5, 60, 17. प्ररुदो MBH. 1, 5218. 6199. 3, 2724. 2919. 2947. R. 5, 36, 23. KATHĀS. 97, 43. प्रा- रुदन् BHATT. 17, 71. प्ररोदीत् KATHĀS. 61, 22. प्ररुद्य 97, 33. Verz. d. Oxf. H. 237, a, N. 3. न गर्भस्थः प्ररोदिति SUÇR. 1, 319, 20. जगाम मातुः प्र- रुदन्सकाशम् weinend BHĀG. P. 4, 8, 14. प्ररुदती MBH. 2, 2626. KATHĀS. 13, 128. प्ररुदती BHĀG. P. 9, 10, 21. अथाकस्मात्प्रवृत्ते तथा साध्या प्ररो- दितुम् KATHĀS. 10, 36. रुदन्तं प्ररुदति so v. a. weinen mit dem Weinen- den Spr. 5396. प्ररुदित der angefangen hat zu weinen d. i. weinend MBH. 1, 6200. R. GORR. 1, 17, 11 (22 SCHL.). 2, 83, 18. 123, 5. 6. 7, 49, 5. VIKR. 133. KATHĀS. 72, 8. 101, 209.

— वि laut jammern, — heulen, — weinen: शैलूषीव विरोदिषि MBH. 4, 494. BHĀG. P. 1, 18, 40. व्यरुदन्देवलिङ्गानि 3, 17, 13. विरुदित n. lautes Jammern, — Weinen UTTARAR. 36, 18 (73, 11).

2. रुद्र (= 1. रुद्र) adj. jammern, heulend, weinend; s. अघ०, भव०.

रुद्रय (von 1. रुद्र) UP. 3, 114. m. Kind Comm.; Hund (कुक्कुर) UNĀ- DIK. im ÇKDr. H. an. 3, 319 (श्रन्). Hahn (कुक्कुर) ebend. — Vgl. रुवय.

रुदन (wie oben) n. das Jammern, Weinen HARIV. 7383. st. des gram- matischen रोदन wegen des näheren Anklangs an रुद्र gebraucht.

रुदतिवा und रुदती f. die Weinende, Bez. eines best. kleinen Strau- ches, der Saft träufelt, = अमृतस्रवा RĀGAV. im ÇKDr.

रुद्र 1) adj. partic. s. u. 2. रुध् — 2) N. pr. einer Stadt Verz. d. Oxf. H. 251, b, 15.

रुद्रक n. Citrons NILAK. zu HARIV. 8443. vielleicht fehlerhaft für रुचक.

रुद्रमूत्र adj. an Harnverhaltung leidend SUÇR. 1, 120, 10.

रुद्रं URĀDIS. 2, 22. 1) adj. nach den Comm. von रु oder रुद्र mit oder ohne रु (= रु) u. s. w. heulend, heulen machend, mit Gebrüll laufend. schrecklich; oder Uebel vertreibend, zu preisen u. s. w. Nach unserer Ansicht hängt das Wort wurzelhaft zusammen nicht bloss mit रोदनी, das die Comm. selbst als fem. zu रुद्र kennen, sondern auch mit रोद-